RUKA Regionalna udruga kozara i ovčara

U Donjem Kraljevcu, 19. listopada 2026.

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I RIBARSTVA
Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane
Planinska 2a, 10000 Zagreb
Na znanje: Kabinetu ministra
i službeniku za informiranje Ministarstva

Ograničenje klanja ovaca i koza nakon ukidanja zona i dostupnost klaonica

Poštovani,

Regionalna udruga kozara i ovčara RUKA ponovno dostavlja dopis od 12. listopada 2026., čija elektronička dostava nije uspjela zbog kibernetičkog napada na Ministarstvo. Dopis aktualiziramo nakon objave o ukidanju svih zona ograničenja zbog kuge malih preživača 14. listopada 2026. te donošenja Programa potpore za očuvanje proizvodnje mlijeka na području zona ograničenja istoga dana.

Pozdravljamo ukidanje zona i donošenje Programa. Budući da je istodobno objavljeno da Naredba (NN 70/2026) ostaje na snazi, tražimo jasno obrazloženje daljnje primjene ograničenja klanja za osobne potrebe na deset ovaca i/ili koza godišnje po objektu te njegovo hitno preispitivanje. RUKA inzistira na trajnom i provedivom uređenju klanja, uz zaštitu zdravlja, sigurnosti hrane i dobrobiti životinja. Molimo odgovore na sljedeća pitanja:

1 Određivanje broja deset

1. Kojom je metodom utvrđen prag od deset životinja: analizom, anketom, inspekcijskim podacima, usporedbom drugih država ili stručnom prosudbom? Tko ga je predložio, kada i na kojim podacima? Ako je provedeno istraživanje, navedite uzorak i metodologiju.

2. Koji su drugi pragovi razmatrani? Jesu li uvaženi broj članova kućanstva, potrebe za mesom, veličina gospodarstva, regionalne razlike te dob i masa životinja? Kako je opravdano jednako brojanje janjadi i jaradi te odraslih životinja?

3. Koji nalazi pokazuju da prekoračenje deset životinja upućuje na nezakonitu prodaju? Koliko je takvih slučajeva utvrđeno prije donošenja mjere i u odnosu na koliko kontroliranih objekata?

2 Epidemiološka opravdanost i biosigurnost

4. Na kojoj se aktualnoj procjeni rizika temelji zadržavanje ograničenja na deset životinja nakon ukidanja svih zona? Kako klanje za osobne potrebe pridonosi širenju kuge i zašto se rizik mijenja nakon desete životinje? Koji su slučajevi bolesti povezani s takvim klanjem i kakvo se smanjenje rizika očekuje primjenom istog praga u cijeloj Hrvatskoj?

5. Je li rizik kontroliranog klanja na gospodarstvu uspoređen s rizikom prijevoza u udaljenu klaonicu, sabiranja životinja i kontakata vozila, ljudi i opreme? Mogu li prijava klanja, veterinarski pregled, nadzor evidencija i zbrinjavanja nusproizvoda postići cilj uz manje ograničenja?

6. RUKA upozorava da ograničenje klanja bez dostupne i troškovno prihvatljive legalne mogućnosti može potaknuti neprijavljivanje jarenja i janjenja te lažno prijavljivanje uginuća, krađa i nestanaka radi prikrivanja stvarnog broja i prometa životinja. Predviđamo da bi posljedice mogle biti više neevidentiranih životinja na crnom tržištu, više neprijavljenih klanja i klaoničkog otpada odbačenog u prirodu. Time se gubi sljedivost životinja i mesa, otežava otkrivanje i suzbijanje zaraznih bolesti te povećavaju rizici za zdravlje ljudi, životinja i okoliš. Je li Ministarstvo prije donošenja mjere procijenilo te moguće posljedice? Kako će pratiti njihov nastanak i spriječiti da ograničenje proizvede veću epidemiološku ugrozu od one koju treba smanjiti?

7. Hoće li se izraditi jasne upute i infografike o biosigurnosti za različite tipove gospodarstava, uključujući postupanje pri klanju i zbrinjavanje nusproizvoda? Hoće li se dostaviti poštom na kućne adrese i prilagoditi proizvođačima slabije informatičke pismenosti?

3 Pravna osnova i primjena

8. Koja je konkretna pravna osnova zadržavanja praga od deset životinja nakon ukidanja zona? Je li to obveza prava EU-a ili nacionalni izbor i kako je ocijenjena nužnost i razmjernost mjere u novim okolnostima? Zašto je sprječavanje nezakonite prodaje uređeno Naredbom o suzbijanju kuge te kakav je odnos prema Pravilniku o klanju životinja namijenjenih potrošnji u kućanstvu (NN 85/2014)?

9. Kako se tumače izrazi „godišnje", „po objektu" i „vlastite potrebe", uključujući više objekata jednog OPG-a, zajedničko brojanje ovaca i koza te darovanje mesa? Ulaze li u prag životinje zakonito zaklane prije 1. srpnja 2026. i kako trebaju postupiti gospodarstva koja su do tada već prekoračila deset?

10. Vrijedi li prag za registrirane objekte za vlastitu turističku ponudu i odobrene klaonice na gospodarstvu? Koja su izuzeća? Dostavite akt kojim su ukinute zone i jedinstvenu uputu koje odredbe Naredbe nakon toga ostaju primjenjive. Tko će i u kojem roku preispitati prag od deset životinja? Ako njegovo zadržavanje nije potkrijepljeno aktualnom stručnom i pravnom podlogom, tražimo izmjenu odnosno ukidanje tog ograničenja.

4 Propisi za klanje na gospodarstvu

11. Koji propisi i nadležna tijela uređuju klanje za kućanstvo, registrirani objekt za vlastitu turističku ponudu, odobrenu malu i pokretnu klaonicu? Koji zahtjevi proizlaze iz prava EU-a, a koji su hrvatski izbor?

12. Kako su oblikovani hrvatski uvjeti: preuzimanjem stranih rješenja ili domaćim analizama? Tko je iz struke i među proizvođačima sudjelovao u izradi, kada i kroz koje konzultacije? Je li provedeno javno savjetovanje?

13. Na čemu se temelje kapacitet od 12 UG, uvjeti podrijetla životinja i uporaba mesa samo u vlastitoj turističkoj ponudi kod registriranih objekata? Zašto taj režim ne omogućuje izravnu prodaju pregledanih trupova? Koje su prilagodbe za male i pokretne klaonice iskorištene prema Pravilniku NN 65/2025 i postoje li tipska rješenja i vodiči?

5 Dostupnost uslužnog klanja

14. Je li prije ograničenja provjerena stvarna dostupnost uslužnog klanja? Dostavite aktualni popis klaonica koje primaju ovce, koze, janjad i jarad drugih proizvođača, s lokacijama, odobrenim brojevima, uvjetima prijema, najmanjom pošiljkom, povratom trupa i terminima. Koje su upute klaonicama i veterinarskim organizacijama dostavljene radi ujednačenog postupanja nakon ukidanja zona?

15. Jesu li kapaciteti klanja, hlađenja i veterinarskog nadzora dovoljni za sezonsku potražnju? Kakva je teritorijalna pokrivenost, osobito otoka i udaljenih gospodarstava, te udaljenost i vrijeme prijevoza do dostupne klaonice?

16. Koliki je ukupan trošak uslužnog klanja za pošiljke od 1, 5, 10 i 20 životinja, uključujući prijevoz, povrat mesa, preglede i nusproizvode? Što je predviđeno kada klaonica nije dostupna ili je trošak neodrživ?

17. Kako će Ministarstvo riješiti otkup i klanje janjadi i jaradi koja se zbog ograničenja nije mogla pravodobno zaklati te je prerasla tržišno traženu dob i masu? Prema procjeni kojom raspolaže RUKA, riječ je o približno 12.000 grla. Tražimo zasebne mjere za njihov otkup i klanje te nadoknadu dodatnih troškova hranidbe i gubitka prodajne vrijednosti. Koje su mjere predviđene, za koliko grla, s kojim sredstvima i u kojim rokovima?

6 Trajno rješenje i prodaja trupova

18. Što proizvođač mora ispuniti da u odobrenoj klaonici na vlastitom gospodarstvu kolje vlastitu janjad i jarad te cijele ohlađene trupove prodaje krajnjem potrošaču? Je li potrebna zasebna registracija mesnice ili maloprodaje, na kojoj pravnoj osnovi i uz koje dodatne prostore, dokumente, preglede i troškove?

19. Jesu li uspoređeni modeli malih, zajedničkih i pokretnih klaonica u Sloveniji, Grčkoj, Rumunjskoj, Bugarskoj, Španjolskoj, Francuskoj i Italiji? Hoće li Ministarstvo uključiti RUKA-u, struku i potrošače u izradu trajnog rješenja te odrediti odgovornu službu, rokove i financiranje infrastrukture i službenih kontrola?

7 Provedba programa potpore za mlijeko

Vlada je 14. listopada 2026. donijela Program potpore za očuvanje proizvodnje mlijeka vrijedan 500.000 eura. Tražimo da donošenje Programa što prije prati provedba i isplata proizvođačima.

RUKA smatra da je nakon izbijanja kuge malih preživača u Mađarskoj, a zatim i u Dalmaciji, bilo dovoljno upozorenja za pravodobnu pripremu operativnih uputa i plana sigurnog sabiranja, prijevoza i otkupa mlijeka u uvjetima ograničenja. Smatramo da se takvom pripremom, uz pravodobno usuglašavanje s otkupljivačima i veterinarskim službama, mogao spriječiti zastoj u otkupu i izbjeći materijalna šteta proizvođačima i državi, uz očuvanje ugleda i povjerenja u stručne službe Ministarstva. Naknadno postupanje ostavilo je dojam iznuđenog i zakašnjelog rješavanja problema, kao da se mogućnost takvog razvoja situacije nije očekivala, unatoč prethodnim izbijanjima bolesti.

20. Kada će biti objavljeni provedbeni akti i otvoreno podnošenje zahtjeva te koji su rokovi za obradu i isplatu? Kako će se utvrđivati razdoblje i količina nesabranog mlijeka, osobito kod stada zasušenih zbog prekida otkupa? Predlažemo da se za njih uvaži proizvodnja u referentnom tjednu prije prisilnog zasušenja, uz provjeru raspoloživih evidencija.

21. Prema objavi Vlade, u slučaju nedostatnih sredstava potpora po korisniku razmjerno se umanjuje. Hoće li se osigurati dodatna sredstva kako bi se nadoknadilo 100 posto utvrđene prihvatljive štete? Tražimo i trajni krizni plan sigurnog sabiranja i otkupa mlijeka te pravodobne naknade gubitaka za buduće slučajeve ograničenja.

22. Koje su pripreme za očuvanje otkupa mlijeka provedene nakon izbijanja bolesti u Mađarskoj i Dalmaciji i zašto nisu spriječile zastoj? Kada su upute pripremljene, usuglašene i dostavljene otkupljivačima i veterinarskim organizacijama? Tko je bio zadužen za njihovu izradu i provedbu te koje će se promjene uvesti da se takav propust ne ponovi?

Dostava podloga i rok odgovora

Uz odgovore priložite postojeće analize, procjene rizika, stručna mišljenja, zapisnike i upute na kojima se temelje odluke, uz autora i datum. Jasno odvojite podloge izrađene prije odluke od naknadnih analiza. Ako podloga nije izrađena ili njome ne raspolažete, navedite to uz odgovarajuće pitanje.

Dio dopisa kojim tražimo postojeće dokumente podnosimo i prema Zakonu o pravu na pristup informacijama. Dokumente dostavite elektronički, po potrebi uz anonimizaciju, a tablične podatke u raspoloživom strojno čitljivom obliku.

Molimo potvrdu primitka i evidentiranja ovog dopisa te numerirane odgovore na pitanja u roku od 30 dana. Ako nije moguće odgovoriti na sva, dostavite raspoložive odgovore i rok za ostale. To ne mijenja zakonske rokove za pristup informacijama.

S poštovanjem,

Krunoslav Čičko
Predsjednik Regionalne udruge kozara i ovčara RUKA

